

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **HOPR TRADE CZ, s. r. o., v úpadku,** IČ: 26869306, se sídlem Libušina 667/72, Olomouc, zast. JUDr. Milenou Novákovou, advokátkou, se sídlem třída Míru 146, Český Krumlov, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství,** se sídlem Masarykova 427/31, Brno, za účasti osoby zúčastněné na řízení: Mgr. Ing. Petra Hýsková, insolvenční správce žalobce, se sídlem Tyršova 1835/13, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2017, č. j. 1787/17/5300-22441-711913, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 30. 5. 2017, č. j 65 Af 12/2017 – 49,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci č. j. 65 Af 12/2017 – 49, ze dne 30. 5. 2017, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Předchozí řízení

[1] Krajský soud v záhlaví uvedeným usnesením zastavil podle § 140c a § 141a zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí (platební výměr) správce daně, kterým byla žalobci doměřena daň z přidané hodnoty. Krajský soud totiž zjistil, že jeho usnesením 9. 11. 2016, č. j. KSOL 10 INS 17564/2016-A-27, které nabylo právní moci dnem 9. 11. 2016, bylo rozhodnuto o úpadku žalobce. Krajský soud dále dospěl k závěru, že řízení o žalobě proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného je soudním řízením o pohledávce týkající se majetkové podstaty,

která má být v insolvenčním řízení uplatněna přihláškou (a také byla, a to přihláškou pod kódem P65). S odkazem na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2015, č. j. 4 As 6/2015 - 18, tedy shledal, že v případě řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného se jedná o řízení, které je třeba zastavit podle § 141a insolvenčního zákona, jelikož bylo zahájeno dne 16. 3. 2017, tj. až po rozhodnutí o úpadku žalobce.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[2] Proti tomuto usnesení podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost, v níž uplatnil následující argumentaci. Řízení o pohledávkách týkajících se majetkové podstaty, které je třeba uplatnit v insolvenčním řízení přihláškou (§ 140a odst. 1 insolvenčního zákona), se týkají pouze řízení, která vedou věřitelé vůči insolvenčnímu dlužníkovi. Na předmětné řízení o žalobě stěžovatele (insolvenčního dlužníka) se tato ustanovení insolvenčního zákona nemají aplikovat.

[3] V insolvenčním řízení vůči stěžovateli byla povolena soudem reorganizace. Stěžovatelka má proto dispoziční právo k majetkové podstatě a je oprávněna vést soudní řízení ve věcech týkajících se majetkové podstaty. Stěžovatel odkázal na usnesení Vrchního soudu v Praze, sp. zn. KSPL 27 INS 1573/0009, 3 VSPH 441/2010-B-81, ze dne 26. 10. 2010, z něhož vyplývá, že o pohledávkách v případech obdobných jako je projednávaná věc, je insolvenční soud vázán rozhodnutím správního soudu a stejný názor je dle stěžovatele uveden v komentáři k insolvenčnímu zákonu od J. Maršíkové.

[4] Názor krajského soudu je v rozporu s čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, neboť přezkoumání pohledávek v insolvenčním řízení nemůže nahradit plnohodnotný přezkum rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví.

[5] V doplnění kasační stížnosti stěžovatel dále uvedl konkrétní námitky vůči postupu správce daně a žalovaného při doměření daně z přidané hodnoty a dovozoval nezákonnost rozhodnutí správních orgánů obou stupňů.

[6] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s názorem krajského soudu v napadeném usnesení. O předmětné pohledávce spočívající v dani z přidané hodnoty za období 2011 až 2013 je u insolvenčního soudu veden incidenční spor. Judikatura a komentář odkazované stěžovatelem se týkají pohledávek za podstatou, což není případ projednávané věci. Popěrné právo dlužníka k přihlášeným pohledávkám lze považovat za zcela dostatečné pro zajištění soudní ochrany. Kasační stížnost je proto nedůvodná.

III. Další postup soudu

[7] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 24. 11. 2017, č. j. 4 Afs 116/2017 - 44, řízení přerušil. Učinil tak proto, že dne 23. 11. 2017 usnesením č. j. 4 As 149/2017 - 32 byla postoupena rozšířenému senátu jiná věc týkající se výkladu § 140c a § 141a insolvenčního zákona. Konkrétně bylo navrhováno překonání právního názoru vysloveného v usnesení

ze dne 23. 1. 2015, č. j. 4 As 6/2015 - 18, ze kterého vyšel krajský soud i v nyní posuzované věci.

[8] Dne 10. 7. 2018 rozšířený senát ve věci sp. zn. 4 As 149/2017 rozhodl rozsudkem č. j. 4 As 149/2017-121 (dále jen rozsudek ve věci „*ELMO-PLAST*“) tak, že zrušil usnesení krajského soudu a věc krajskému soudu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Protože odpadl důvod, pro který Nejvyšší správní soud v této věci řízení přerušil, předseda senátu usnesením ze dne 13. 7. 2018, č. j. 4 Afs 116/2017 - 64, rozhodl podle § 48 odst. 6 s. ř. s., že se v řízení pokračuje.

IV. Posouzení kasační stížnosti

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Z výše uvedené rekapitulace je zřejmé, že jde o posouzení otázky, zda na řízení před správními soudy o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů o veřejnoprávních pohledávkách (zde daňových) vůči úpadci dopadá právní úprava obsažená v § 140a, § 140c a § 141a insolvenčního zákona, tj. zda v případě zahájení řízení před správním soudem po rozhodnutí o úpadku je nutné řízení zastavit, jak učinil krajský soud v posuzované věci.

[13] Při posouzení věci samotné vyšel Nejvyšší správní soud z již citovaného rozsudku rozšířeného senátu ve věci *ELMO-PLAST*. V bodech 64 až 66 tohoto rozsudku se uvádí:

[64] Ve správním soudnictví, jak trefně uvádí i předkládající senát, je předmětem soudního řízení jednání veřejné správy. Úkolem správního soudu je na základě žaloby (případně jiného návrhu) prověřit, zda veřejná správa vykonávala či vykonává své kompetence v souladu se zákonem, a pokud ne, zjednat nápravu. V tomto smyslu je vskutku předmět řízení před správními soudy poněkud odlišný od předmětu řízení v typických soudních sporech v oblasti soukromého práva. Nepochybně by bylo možné i ve věcech, jež spadají do správního soudnictví, pomocí různých analogií či širokého výkladu ustanovení o incidenčních sporech dospět k závěru, že po dobu účinku rozhodnutí o úpadku budou otázky, jež by jinak byly předmětem řízení před správními soudy, vyřešeny v rámci incidenčních sporů. Takový výklad by však pomíjel zvláštní povahu a postavení správního soudnictví v systému ochrany subjektivních práv jednotlivců.

[65] Navíc – jak ukazuje velmi názorně i případ stěžovatele, v němž jde o sankci za veřejnoprávní delikt, tedy o věc, kterou lze v terminologii insolvenčního zákona podřadit pod pojem mimosmluvní sankce ve smyslu jeho § 170 písm. d) – v některých typech sporů by bylo

jen velmi obtížné dovodit, že soudní ochrana vůbec bude poskytnuta, příp. že bude poskytnuta účinně. Účinnou soudní ochranu je třeba poskytnout v takovém časovém horizontu, aby mohl soud orgány veřejné správy vést k řádnému uplatňování jejich kompetencí, zejména s ohledem na to, že samotná správní řízení lze vést (a, jak již bylo výše dovozeno, i jiné typy pravomocí správních orgánů lze uplatňovat) i po dobu účinku rozhodnutí o úpadku. Insolvenční zákon totiž mimo jiné právě u řízení ve věcech mimosmluvních sankcí počítá s tím, že po dobu účinků rozhodnutí o úpadku se přerušují, nelze v nich vydat rozhodnutí a ani je zahájit (§ 140a odst. 1, § 140b, § 140c insolvenčního zákona).

[66] Výsledek řízení ve správním soudnictví samozřejmě může mít význam, a často zcela zásadní, pro insolvenční řízení v tom smyslu, že může přímo či nepřímo ovlivnit majetkové poměry dlužníka, a tedy se „týkat majetkové podstaty" ve smyslu terminologie užívané insolvenčním zákonem. Nicméně jde o soudní řízení specifické, vymykající se svou povahou, smyslem a účelem i předmětem těm soudním řízením, na něž typicky míří právní úprava v § 140a a násl. insolvenčního zákona. Proto je nutno dospět k závěru, že uvedená úprava na správní soudnictví vůbec nedopadá. Rozhodnutí o úpadku (a obecně vedení insolvenčního řízení s účastníkem řízení ve věcech správního soudnictví jako dlužníkem) proto nemůže mít žádný vliv na soudní řízení ve správním soudnictví, zejména na možnost v takovém již zahájeném řízení pokračovat a vydat v něm rozhodnutí a dosud nezahájené řízení zahájit a vést, jakož i ve všech uvedených případech uplatnit opravné prostředky, připouští-li je právní úprava správního soudnictví (typicky kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví), a řízení o takových opravných prostředcích vést."

[14] Rozšířený senát tedy uzavřel v bodu 71, že „*[s]kutečnost, že je vedeno insolvenční řízení s účastníkem řízení ve věcech správního soudnictví jako dlužníkem, nemá vliv na soudní řízení ve správním soudnictví; ustanovení § 140a (přerušení řízení), 140b (zákaz vydání rozhodnutí) a 140c (nově zahájená řízení) insolvenčního zákona se na správní soudnictví nevztahují.*" Ačkoli se rozšířený senát zabýval věcí, kde předmětem soudního přezkumu bylo rozhodnutí o uložení pokuty za správní delikt (tedy dle krajského soudu mimosmluvní sankce), rozšířený senát tyto závěry výslovně vztahuje i na řízení o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů o veřejnoprávních pohledávkách týkajících se majetkové podstaty, které je třeba uplatnit v insolvenčním řízení přihláškou (tj. včetně daňových nedoplatků).

[15] Krajský soud v nyní posuzované věci zastavil řízení podle § 141a ve spojení s § 140c insolvenčního zákona. Již tím je naplněn kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť ze závěrů rozšířeného senátu v rozsudku ve věci *ELMO-PLAST* citovaných výše vyplývá, že tato ustanovení se na řízení před správními soudy nevztahují.

V. Závěr

[16] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost jako důvodnou, proto napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení bude krajský soud vázán názorem vysloveným v tomto rozsudku a žalobu (nebudou-li dány jiné důvody pro její odmítnutí) věcně projedná a meritorně o ní rozhodne.

[17] O nákladech řízení rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí ve věci.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. července 2018

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu